

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 27 november 2006

Mål nr

B 4737-04

KLAGANDE

1. KJ

Ombud och offentlig försvarare: Advokat MS

2. N-H.L

Ombud och offentlig försvarare: Advokat LS

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Jakthäleri

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Övre Norrlands dom den 22 oktober 2004 i mål B 988-03

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut beträffande N-H.L.

Högsta domstolen ändrar på det sättet hovrättens dom beträffande KJ att brottet bedöms som jakthäleri (ej grovt brott) enligt 46 § första stycket jaktlagen (1987:259) och att påföljden bestäms till villkorlig dom jämte etthundra (100) dagsböter om tvåhundrafemtio (250) kr.

LS tillerkänns för försvaret av N-H.L i Högsta domstolen ersättning av allmänna medel med fyrtiofyratusenfyrahundrasextionio (44 469) kr, varav 31 512 kr för arbete, 8 859 kr för tidspillan och 4 098 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 8 894 kr.

MS tillerkänns för försvaret av KJ i Högsta domstolen ersättning av allmänna medel med femtioniotusentrehundrafemton (59 315) kr, varav 35 945 kr för arbete, 15 994 kr för tidspillan och 7 376 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 11 863 kr.

YRKANDEN

N-H.L har yrkat att påföljden ändras till villkorlig dom med samhällstjänst.

KJ har yrkat i första hand att åtalet ogillas och i andra hand att han döms för jakthäleri (ej grovt brott) till villkorlig dom med samhällstjänst.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

Som domstolarna funnit har N-H.L gjort sig skyldig till jakthäleribrott.

KJ har erkänt att han avtalade med N-H.L om att röka en björn åt denne samt att han gav anställda direktiv att ta emot, stycka och röka björnen. Han har förnekat att han hade skälig anledning att anta att björnen var fälld olagligen. Han har hävdad att det även på våren finns stor tillgång på frysta björnar.

Licensjakt på björn bedrivs under hösten, i Västerbottens län fram till mitten av oktober. Av Rovdjursutredningens slutbetänkande om en sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 1999:146) framgår att björn från rennäringens sida betraktas som ett allvarligt problem (s. 197) och att antalet olagligt dödade björnar i de norra landskapen, försiktigt räknat, är nästan tre gånger så stort som antalet lagligt dödade (s. 108 f.). När i enlighet med de tilltalades uppgifter KJ av N-H.L i slutet av april tillfrågades om han kunde ta hand om ”en stor svart”, alltså en hel björn, hade han skälig anledning att anta att björnen dödades genom jaktbrott. Eftersom befattningen var obehörig, är även KJ i enlighet med 46 § jaktlagen (1987:259) ansvarig för jakthäleri.

Enligt nämnda paragrafs andra stycke och 44 § jaktlagen skall vid bedömandet av om ett jakthäleri är grovt särskilt beaktas 1. om brottet avsåg ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt och 2. om brottet har utförts vanemässigt eller i större omfattning.

I enlighet med vad de tilltalade framhållit medger inte den utredning som föreligger angående björnstammens utbredning slutsatsen att björn i Sverige

vid den aktuella tiden skulle betraktas som ett hotat eller sällsynt vilt. Eftersom björnstammen under flera år varit föremål för särskild statlig förvaltning i syfte att främja dess långsiktiga överlevnad (se prop. 2000/01:57 s. 49 f.) får björnen emellertid anses vara ett särskilt skyddsvärt vilt vid tillämpning av 44 och 46 §§ jaktlagen.

Att björnen skall anses vara ett särskilt skyddsvärt vilt är emellertid inte en vare sig nödvändig eller tillräcklig förutsättning för att ett jaktbrott eller ett jakthäleri skall betraktas som grovt. Vid bedömningen av denna fråga skall samtliga omständigheter beaktas.

När straffskalorna för jaktbrott och grovt jaktbrott skärptes år 2001 uttalades att straffskalorna för jakthäleri och grovt jakthäleri borde stämma överens med straffskalorna för motsvarande jaktbrott. Som skäl anfördes att en sådan överensstämmelse finns t.ex. när det gäller stöld och grov stöld å ena sidan samt häleri och grovt häleri å den andra. (Se prop. 2000/01:57 s. 53.) Straffskalan för grovt jakthäleri bestämdes därför till fängelse från sex månader till fyra år.

Varken i lagtexten eller i förarbetsuttalandena rörande vad som är grovt jaktbrottslighet görs någon skillnad mellan uppsåtligt och oaktsamt jakthäleri. Det är emellertid tydligt att straffvärdet normalt skiljer sig mellan dessa fall och att straffmätningen måste nyanseras i enlighet härmed. En viss försiktighet bör därför iaktas när det gäller att rubricera oaktsamt jakthäleri som grovt, även om det rör ett särskilt skyddsvärt vilt.

N-H.L har tagit befattning med ett särskilt skyddsvärt vilt, och han visste att det hade dödat olovligen. Som domstolarna funnit måste brottet bedömas

som grovt. Straffvärdet får i enlighet med vad domstolarna har utgått från anses överstiga minimistraflet om fängelse sex månader. Jaktbrott är av den arten att det krävs alldeles särskilda skäl för att välja annan påföljd än fängelse, när straffvärdet uppgår till fängelse sex månader eller mer. Sådana skäl finns inte i N-H.Ls fall. Varken den omständigheten att N-H.L till följd av ett fängelsestraff skulle kunna drabbas av svårighet i sin rennäring utövning eller det förhållandet att brottet inte rört ett hotat eller sällsynt vilt kan leda till ett lägre straff än det som hovrätten har bestämt.

KJs jakthäleri har avsett ett särskilt skyddsvärt djur och har begåtts i näringsverksamhet, men det har inte styrkts att han handlat annat än oaktsamt. Åtalet gäller ett enstaka tillfälle. Med hänsyn till det anförda och till omständigheterna i övrigt bör brottet inte betraktas som grovt. Straffvärdet ligger på tre månaders fängelse. Eftersom det är fråga om ett oaktsamhetsbrott, kan påföljden stanna vid villkorlig dom, men denna bör förenas med ett kraftigt bötesstraff.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Blomstrand, Pripp, Håstad (referent) och Lundius
Föredragande revisionssekreterare: Hedvall